

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

„Podstawy prawne w zakresie kierowania do DPS”

Trener: R.pr. Beata Rataj

Organizator: Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

26.08.2022

Podstawy prawne – ustawy

- 1) z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej
- 2) z dnia 5 kwietnia 2017r. o ochronie zdrowia psychicznego
- 3) Z dnia 26 października 1982 r. – postępowanie w sprawach nieletnich
- 4) z dnia 9 marca 2017r. -Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- 5) z dnia 14 czerwca 1960r. -Kodeks postępowania administracyjnego
- 6) z dnia 17 listopada 1964r. -Kodeks postępowania cywilnego
- 7) z dnia 23 kwietnia 1964r. -Kodeks cywilny
- 8) z dnia 19 sierpnia 2011 r. Weterani działań poza granicami państwa - art. 29
- 9) z dnia 20 marca 2015 r Działacze opozycji antykomunistycznej oraz osoby represjonowane z powodów politycznych - art. 12

Art. 29 Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o **Weteranach działań poza granicami państwa.**

(Dz.U.2020.2055 t.j.)

art. 22 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o **zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin**

Art. 22. [Pierwszeństwo w umieszczeniu w domu kombatanta lub domu pomocy społecznej]

1. **Inwalida wojenny** wymagający szczególnej opieki korzysta z pierwszeństwa w umieszczeniu, **na jego wniosek, w domu kombatanta lub w domu pomocy społecznej**. Na pokrycie kosztów utrzymania w tych domach można dokonywać potrąceń z renty według zasad określonych w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Potrąceń na pokrycie kosztów utrzymania, o których mowa w ust. 1, można dokonywać również w razie pobytu powyżej 1 roku w podmiotach leczniczych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej w związku z udzielaniem świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

3. Szczegółowe zasady dokonywania potrąceń, o których mowa w ust. 2, określa w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, uwzględniając stan rodzinny osób pobierających renty.

Art. 12 ustawy z dnia 20 marca 2015 r Działacze opozycji antykomunistycznej oraz osoby represjonowane z powodów politycznych (Dz.U.2020.319 t.j.)

Art. 12. [Pierwszeństwo do środowiskowej opieki socjalnej]

Osobie uprawnionej przysługuje prawo pierwszeństwa do środowiskowej opieki socjalnej, w tym w uzyskaniu miejsca w domu pomocy społecznej.

Podstawy prawne

Rozporządzenia:

- 1) z dnia 23 sierpnia 2012 **Domy pomocy społecznej.** (Dz.U.2018.734 t.j.)
- 2) z dnia 5 maja 2011 r. **Szczegółowy sposób i tryb kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w domach pomocy społecznej.** (Dz.U.2011.109.632)
- 3) z dnia 13 listopada 2012 r **Sposób organizacji obsługi bibliotecznej w domach pomocy społecznej oraz sposób współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi.**(Dz.U.2012.1291)

Kryteria podziału typów/ rodzajów DPS

- 1) w zależności od tego, kto prowadzi
 - a) prowadzone przez podmioty publiczne, o których mowa w art. 57 ust.1 pkt 1 u.p.s.
 - b) prowadzone przez podmioty niepubliczne, o których mowa w art. 57 ust.1 pkt 2-4 u.p.s.
- na lub bez zlecenia jst
 - c) rodzinne domy pomocy
- 2) w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone

Ad. 1b Domy pomocy społecznej prowadzone przez podmioty niepubliczne tj.

1) Kościół Katolicki, inne kościoły, związki wyznaniowe oraz organizacje społeczne, fundacje i stowarzyszenia,

2) inne osoby prawne,

3) osoby fizyczne

jeżeli nie są one prowadzone na zlecenie organu jednostki samorządu terytorialnego, **nie stosuje się art. 59-64b u.p.s.**

- 1) Czy Kierownik/ Dyrektor OPS może skierować do DPS osobę, jeśli DPS prowadzony jest przez podmiot niepubliczny na zlecenie organu jednostki samorządu terytorialnego?

- 2) Czy Kierownik/ Dyrektor OPS może skierować do DPS osobę, jeśli DPS prowadzony jest przez podmiot niepubliczny lecz bez zlecenia organu jednostki samorządu terytorialnego?

Art. 65. u.p.s. [Domy pomocy społecznej prowadzone przez podmioty niepubliczne]

1a W przypadku domów pomocy społecznej, o których mowa w ust. 1, wydatki, o których mowa w art. 58 ust. 1, 3 i 4, mogą zostać uregulowane odmiennie w umowie stanowiącej podstawę pobytu mieszkańca w domu pomocy społecznej lub w regulaminie domu pomocy społecznej.

2. ⁴³—*W przypadku braku miejsc w domu pomocy społecznej o zasięgu gminnym lub powiatowym gmina może kierować osoby tego wymagające do domu pomocy społecznej, który nie jest prowadzony na zlecenie wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub starosty. W takim przypadku stosuje się odpowiednio art. 59 ust. 1 i art. 61-64b, z tym że wysokość opłaty za pobyt w takim domu określa umowa zawarta przez gminę z podmiotem prowadzącym dom.

1) * art. 65 ust. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 10 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. (Dz.U.2019.1690) zmieniającej [m.in.](#) ustawę z dniem 4 października 2019 r. 1a. ³⁶

Art. 52. **u.p.s.** [Rodzinny dom pomocy]

W przypadku braku możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoba wymagająca z powodu wieku lub niepełnosprawności pomocy innych osób może korzystać z usług opiekuńczych i bytowych w formie rodzinnego domu pomocy.

Do dyskusji:

Czy jeśli osoba:

- a) wymaga całodobowej opieki z powodu **wieku, choroby lub niepełnosprawności,**
- b) nie może samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu,
- c) nie można zapewnić jej niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych

1. Czy organ ma obowiązek skierować osobę te do DPS?

c.d. Do dyskusji:

Art. 2. [u.p.s.](#) [Pojęcie i organy pomocy społecznej]

1. Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Z orzecznictwa:

"fakt posiadanych znacznych środków pieniężnych przez beneficjenta pomocy społecznej jest tą okolicznością, która stanowi przesłankę ustalenia pełnej odpłatności przez organy ustalające warunki udzielania świadczeń z pomocy społecznej"

(Wyrok WSA w Warszawie z dnia 27 maja 2008 r., sygn. akt [I SA/Wa 346/08](#), LEX nr 496209)

Art. 101. u.p.s. [Właściwość miejscowa gminy]

1. Właściwość miejscową gminy ustala się według miejsca zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie.

2. W przypadku osoby bezdomnej właściwą miejscowo jest gmina ostatniego miejsca zameldowania tej osoby na pobyt stały.

2a. ⁵² W przypadku osoby przebywającej w placówce zapewniającej całodobową opiekę lub domu pomocy społecznej na podstawie umowy cywilnej właściwa miejscowo jest gmina miejsca zamieszkania tej osoby przed rozpoczęciem pobytu w tego typu placówce lub domu.

3. W przypadkach szczególnie uzasadnionych sytuacją osobistą osoby ubiegającej się o świadczenie, w sprawach niecierpiących zwłoki oraz w sprawach cudzoziemców i osób, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany, i cudzoziemców i osób, o których mowa w art. 5a, właściwa miejscowo jest gmina miejsca pobytu osoby ubiegającej się o świadczenie.

Miejsce zamieszkania – kryterium właściwości

Art. 25. [Domicilium]

Miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu.

Art. 26. [Domicilium dziecka]

§ 1. Miejscem zamieszkania dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską jest miejsce zamieszkania rodziców albo tego z rodziców, któremu wyłącznie przysługuje władza rodzicielska lub któremu zostało powierzone wykonywanie władzy rodzicielskiej.

§ 2. Jeżeli władza rodzicielska przysługuje na równi obojgu rodzicom mającym osobne miejsce zamieszkania, miejsce zamieszkania dziecka jest u tego z rodziców, u którego dziecko stale przebywa. Jeżeli dziecko nie przebywa stale u żadnego z rodziców, jego miejsce zamieszkania określa sąd opiekuńczy.

Art. 27. [Domicilium osoby pozostającej pod opieką] Miejscem zamieszkania osoby pozostającej pod opieką jest miejsce zamieszkania opiekuna.

Art. 28. [Zasada jednego miejsca zamieszkania] Można mieć tylko jedno miejsce zamieszkania.

Bezdomność – kryterium właściwości

Art. 6 ust 1 pkt 8) osoba bezdomna - osoba

a) **niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym** w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i **niezameldowana na pobyt stały**, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osoba

b) **niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały** w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania;

Kazus:

Pani Anna przekazała aktem darowizny swoją rodzinną nieruchomość, z ustanowieniem dla siebie służebności mieszkania Państwu X. Całe życie był to jej jedyny adres zameldowania i zamieszkania.

Przed dwoma tygodniami spłonął dom, w którym mieszkała. Jedyna córka [Pani Anny](#) mieszka 5 km dalej. Pani Anna zamieszkała u córki. Warunków do mieszkania nie ma. Pani Anna ma 90 lat. Jest schorowaną osobą i nie chce mieszkać u córki, córka też nie chce, aby matka z nią mieszkała.

Pani Anna złożyła wniosek do GOPS wg swojego miejsca zamieszkania dotychczasowego.

GOPS przekazał wniosek wg właściwości, tj. zgodnie z obecnym miejscem zamieszkania .

Który OPS jest właściwy w sprawie?

Spór kompetencyjny

Art. 22. k.p.a. [Spory o właściwość]

§ 1 Spory o właściwość rozstrzygają:

1) między organami jednostek samorządu terytorialnego, z wyjątkiem przypadków określonych w pkt 2-4 - wspólny dla nich organ wyższego stopnia, a w razie braku takiego organu - sąd administracyjny (NSA)

Rozwiązanie przypadku:

Rozstrzygnięcie SKO – gmina, gdzie obecnie przebywa Pani Anna

Podstawa prawna art. 101 ust 3. [u.p.s.](#)

W przypadkach szczególnie uzasadnionych sytuacją osobistą osoby ubiegającej się o świadczenie, w sprawach niecierpiących zwłoki oraz w sprawach cudzoziemców, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany, i cudzoziemców, o których mowa w art. 5a, [właściwa miejscowo jest gmina miejsca pobytu osoby ubiegającej się o świadczenie.](#)

Ale!

Zgodnie z art. 101 ust 4 **u.p.s.** w przypadkach, o których mowa w ust. 3, można przyznać świadczenia wymienione w art. 37-42 i 47-50.

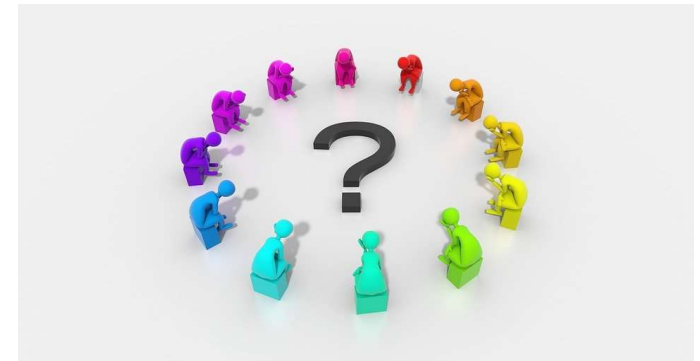
Co w takiej sytuacji, skoro mamy rozstrzygnięcie organu wyższego stopnia?

Kazus

Pan Jan, umiarkowane upośledzenie umysłowe, ma stałe miejsce zameldowania w gminie, gdzie położony jest jego rodzinny dom, którego w udziale $\frac{1}{4}$ jest współwłaścicielem.

Od 10 lat mieszka we Wrocławiu z siostrami zakonnymi w klasztorze. Dwa tygodnie temu złożył podanie do MOPR we Wrocławiu, o skierowanie go do DPS? Tydzień temu został wymeldowany **-z** pobytu czasowego we Wrocławiu i przeniósł się z siostrami zakonnymi do Malborka (zakon sprzedał budynek we Wrocławiu).

Czy gmina Wrocław jest właściwa miejscowo ?

Z orzecznictwa:

„W świetle art. 101 ust. 1 u.p.s. w związku z art. 25 k.c. o miejscu zamieszkania decydują dwa czynniki: zewnętrzny (fakt przebywania) i wewnętrzny (zamiar stałego pobytu). [...] Wystarczy, że zamiar taki wynika z zachowania danej osoby polegającej na ześrodkowaniu jej czynności życiowych w danej miejscowości. **Samo zameldowanie nie dowodzi zamieszkiwania w danej miejscowości, czyli adres zameldowania nie przesądza o miejscu zamieszkania osoby fizycznej.** O zamiarze stałego pobytu można mówić wówczas, gdy występują okoliczności pozwalające przeciętnemu obserwatorowi na wyciągnięcie wniosku, że określona miejscowość jest głównym ośrodkiem działalności dorosłej osoby fizycznej. **O tym, że centrum życiowych interesów danej osoby koncentruje się w danej miejscowości może świadczyć fakt korzystania z podstawowej opieki zdrowotnej i z leczenia specjalistycznego, załatwianie tam bieżących spraw związanych np. z opłacaniem należności”.**

(Wyrok WSA w Szczecinie z dnia 22 czerwca 2017 r., sygn. akt II SA/Sz 210/17, LEX nr 2355007)

Tryb kierowania do DPS

Za
zgoda

- Osoby zainteresowanej
- Opiekuna prawnego
- Kuratora
- Przedstawiciela ustawowego

Bez
zgody

- Osoby zainteresowanej
- Opiekuna prawnego

Pani Sylwia ma dwoje dzieci . Syna – Kajtka 14 letniego oraz 8 letnią córkę Agatkę. Agata od urodzenia jest dzieckiem autystycznym z Aspergerem. Chodzi do szkoły specjalnej i ma nauczanie indywidualne. Z orzeczenia PPP wynika, że ma upośledzenie umysłowe głębokie. Choroba się zaostrzyła. Agatka samo okalecza się . Jest agresywna , bez powodu, atakuje osoby bez względu na wiek , postawę. W szkole nauczyciele nie mogą poradzić sobie z zagwarantowaniem opieki. Rodzice dzieci zgłaszają uwagi. Rada rodziców napisała do dyrektora szkoły, aby relegował ją. Mama dziewczynki w domu cały czas poświęca jej. Zawiesiła działalność gospodarczą , którą prowadziła, a która stanowiła podstawowe źródło utrzymani rodziny. Ojciec nie żyje . Z synem zaczynają się problemy szkolne wychowawcze. Nauczyciele wskazują jako przyczynę , brak nadzoru ze strony matki. Uczeń przeżywa kryzys emocjonalno społeczny.

- 1) Czy wystarczy jeśli matka napisze do OPS wniosek o umieszczenie córki w DPS?**
- 2) Z kim będzie przeprowadzony wywiad?**

Zgoda opiekuna prawnego, przedstawiciela ustawowego

**Art. 38 ust 2
ustawy o
ochronie zdrowia
psychicznego**

. Przyjęcie do domu pomocy społecznej **osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej całkowicie następuje za pisemną zgodą jej przedstawiciela ustawowego**. Przedstawiciel ustawowy wyraża zgodę po uzyskaniu zezwolenia sądu opiekuńczego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej całkowicie.

**§ 8.ust 2
rozporządzenia
w sprawie dps**

- Do wniosku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, dołącza się:
- postanowienie sądu opiekuńczego w przedmiocie udzielenia zezwolenia na skierowanie do domu pomocy społecznej - w przypadku osób ubezwłasnowolnionych całkowicie oraz małoletnich.

Umieszczenie bez zgody

Art. 54. ust 4 ustawy o pomocy społecznej

Art. 39 ust.1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego

Art. 39 ust.2 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego

Art. 54. ust. 4.
Ustawy o pomocy społecznej

W przypadku gdy osoba **bezwzględnie wymagająca pomocy** lub jej przedstawiciel ustawowy nie wyrażają zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej lub po umieszczeniu wycofają swoją zgodę, ośrodek pomocy społecznej, centrum usług społecznych, o którym mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, lub dom pomocy społecznej są obowiązane do zawiadomienia o tym **właściwego sądu**, a jeżeli osoba taka nie ma przedstawiciela ustawowego lub opiekuna - **prokuratora**.

Art. 39.
Ustawy O ochronie zdrowia psychicznego

1. Jeżeli osoba, o której mowa w art. 38, lub jej przedstawiciel ustawowy nie wyrażają zgody na przyjęcie jej do domu pomocy społecznej, **a brak opieki zagraża życiu tej osoby**, organ do spraw pomocy społecznej może wystąpić do sądu opiekuńczego miejsca zamieszkania tej osoby z wnioskiem o przyjęcie do domu pomocy społecznej bez jej zgody.

3. Jeżeli osoba wymagająca skierowania do domu pomocy społecznej ze względu na swój stan psychiczny nie jest zdolna do wyrażenia na to zgody, o jej skierowaniu do domu pomocy społecznej orzeka **sąd opiekuńczy**.

Art. 54. ust 4.

Ustawy o pomocy społecznej

W przypadku gdy osoba **bezwzględnie wymagająca pomocy** lub jej przedstawiciel ustawowy **nie wyrażają zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej** lub po umieszczeniu wycofają swoją zgodę, **ośrodek pomocy społecznej, centrum usług społecznych**, o którym mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, lub **dom pomocy społecznej** są obowiązane do zawiadomienia o tym **właściwego sądu**, a jeżeli osoba taka nie ma przedstawiciela ustawowego lub opiekuna – prokuratora

Art. 39 ust. 2.

Ustawy o ochronie zdrowia psychicznego

2. Z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, może wystąpić również **kierownik szpitala psychiatrycznego**, jeżeli przebywająca w nim osoba jest **niezdolna do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, a potrzebuje stałej opieki i pielęgnacji, natomiast nie wymaga dalszego leczenia w tym szpitalu.**

3. Jeżeli osoba wymagająca skierowania do domu pomocy społecznej ze względu na swój stan psychiczny nie jest zdolna do wyrażenia na to zgody, o jej skierowaniu do domu pomocy społecznej orzeka **sąd opiekuńczy**.

**Art. 54. ust 4.
Ustawy o pomocy społecznej**

Wątpliwości

W przypadku gdy osoba **bezwzględnie wymagająca pomocy** lub jej przedstawiciel ustawowy **nie wyrażają zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej** lub po umieszczeniu wycofają swoją zgodę, **ośrodek pomocy społecznej, centrum usług społecznych**, o którym mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, lub **dom pomocy społecznej** są obowiązane do zawiadomienia o tym **właściwego sądu**, a jeżeli osoba taka nie ma przedstawiciela ustawowego lub opiekuna - prokuratora

- Czy chodzi o osoby chore psychicznie?
- Czy chodzi o osoby chore somatycznie ?
- Czy chodzi o osoby niepełnosprawne?
- Do którego sądu kierować wniosek?
- Kto reprezentuje wówczas tę osobę w sądzie?

Kto może do sądu wystąpić o zgodę na umieszczenie w dps na podstawie ustawy psychiatrycznej?

rodzina

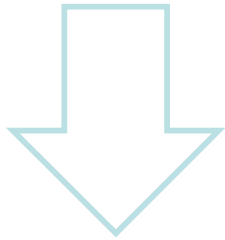
. Współmałżonek
Zstępni, wstępni
Rodzeństwo
Opiekun prawny

**Inne
podmioty**

- Kierownik ops
- Dyrektor szpitala psychiatrycznego
- prokurator

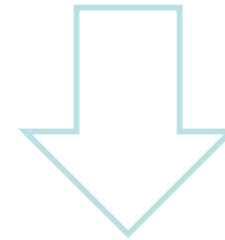
Umieszczanie w DPS bez zgody

**Na podstawie ustawy o ochronie
zdrowia psychicznego**

na wniosek
członka rodziny ,
Kierownika /Dyrektora OPS,
dyrektora szpitala psychiatrycznego

**Na podstawie art. 572 kpc
art. 600 kpc**

Sąd podejmuje z urzędu postępowanie
Zawiadomienie może złożyć
Kierownik /Dyrektor OPS,
dyrektor szpitala psychiatrycznego
Inny podmiot

Obowiązek zawiadomienia

Art. 572.

§ 1. Każdy, komu znane jest zdarzenie uzasadniające wszczęcie postępowania z urzędu, obowiązany jest zawiadomić o nim sąd opiekuńczy.

§ 2. Obowiązek wymieniony w § 1 ciąży przede wszystkim na urzędach stanu cywilnego, sądach, prokuratorach, notariuszach, komornikach, organach samorządu i administracji rządowej, organach Policji, placówkach oświatowych, opiekunach społecznych oraz organizacjach i zakładach zajmujących się opieką nad dziećmi lub osobami psychicznie chorymi.

Art. 570. [Postępowanie z urzędu]

Sąd opiekuńczy może wszcząć postępowanie z urzędu.

Obowiązek zawiadomienia – prawny czy społeczny?

Jest to obowiązek niezależny od obowiązków wynikających z odrębnych norm prawnych.

Za jego naruszenie nie są przewidziane żadne konkretne sankcje.

Jednak jest możliwe, że naruszenie tego obowiązku ustawowego może być podstawą np. odpowiedzialności deliktowej czy karnej.

Rola Prokuratora art. 7 kpc

- 1) prokurator może żądać wszczęcia postępowania w każdej sprawie, jeśli w jego ocenie wymaga tego ochrona praworządności, praw obywateli lub interesu społecznego.
- 2) gdy osoba uprawniona wskutek choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego, nieporadności lub z innych wyjątkowych przyczyn nie jest w stanie samodzielnie dochodzić swoich roszczeń albo bezpodstawnie uchyla się od tego ze szkodą dla interesu społecznego lub ważnego interesu prywatnego

Wnoszę o

**zainicjowanie postępowania w sprawie leczenia przymusowego psychiatrycznego Pana
..... na zasadzie art. 7 kpc.**

Uzasadnienie

I. Co do legitymacji prawnej prokuratora

SN w postanowieniu z dnia 9 października 2009 r., IV CSK 210/09 przedstawił stanowisko, że artykuł 7 k.p.c. przyznaje prokuratorowi generalną kompetencję do wszczynania postępowania cywilnego "w każdej sprawie". Fakt umieszczenia tego przepisu w tytule wstępnym pozwala przyjąć, że norma w nim wyrażona jest de lege lata jedną z zasad postępowania cywilnego. Zawarte w art. 7 k.p.c. in fine wyłączenie dotyczy jedynie spraw z zakresu prawa rodzinnego, rozpoznawanych w trybie procesowym, o czym świadczy słowo "powództwo". Prokurator może więc - co do zasady - wszcząć każde postępowanie nieprocesowe. A takim jest przedmiotowe postępowanie w sprawie leczenia psychiatrycznego.

Dalej SN podkreśla, że przepisy szczególne, wynikające z z innych ustaw, m.in. z ustawy o wychowaniu w trzeźwości, prawo upadłościowe, ochrony zdrowia psychicznego ustawy nie wyłączają stosowania art. 7 kpc. Konsekwencją normy prawa nieprocesowego jest stosowanie w omawianym postępowaniu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego wprost. Dotyczy to zarówno przepisów księgi II części I Kodeksu, jak i przepisów ogólnych .

W tym samym postanowieniu, zapadłym w sprawie z goła innej, bo dotyczącej leczenia odwykowego, ale co do zasady również rozpatrywanego w trybie postępowania nieprocesowego, tak jak leczenie psychiatryczne, aktualne pozostają dwie kolejne tezy, które można analogicznie odnieść do niniejszej sprawy, z która tutejszy ośrodek występuje.

1. Skoro [...] postępowanie o nałożenie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu jest uregulowane w ustawie o wychowaniu w trzeźwości, mają do niego zastosowanie jedynie przepisy ogólne o postępowaniu nieprocesowym oraz o postępowaniu w sprawach z zakresu prawa osobowego.

2. W sprawach, w których istnieją podstawy do zmiany zakładu leczniczego z zamkniętego na ambulatoryjny, jest pożądane, aby prokuratorowi przysługiwała legitymacja do żądania zmiany orzeczenia. W przypadku gdyby in concreto stan zdrowia osoby uzależnionej uzasadniał zmianę sposobu leczenia na bardziej dla niej dolegliwy, inicjatywa prokuratora byłaby uzasadniona ze względu na ochronę interesu społecznego, na którego straży stoi ten organ.

Mając na uwadze powyższe oraz potrzebę ochrony praw obywateli lub interesu społecznego uzasadnione jest wystąpienie z przedmiotowym pismem do prokuratury.

.

II. Co do uzasadnienia leczenia

III. Z uwagi na powyższe, mając wiedzę i świadomość, iż jako OPS nie mamy możliwości ani instrumentów prawnych w celu zebrania odpowiedniego materiału dowodowego ani korzystania z odpowiednich środków dowodowych uzasadniających wystąpienia bezpośrednio do Sadu z wnioskiem o leczenie przymusowe. Pan nie korzysta z systemu zabezpieczenia społecznego, zatem wystąpienie na podst art. 105 ustawy o pomocy społecznej do jakiegokolwiek instytucji o pozyskanie informacji nt Pana, nie znajduje podstawy prawnej.

Wyżej opisany stan prawny uniemożliwia nam wystąpienie do Sądu Rodzinnego o zgodę na badanie lub leczenie psychiatryczne, natomiast stan faktyczny uzasadnia niezwłoczne przebadanie Pana w celu ustalenia diagnozy takiego stanu zdrowia, determinującego skutki negatywne zarówno dla niego samego jak i najbliższego środowiska mieszkańców kamienicy , w tym zagrożenie dla życia i zdrowia Pana..... , sąsiadów. Brak diagnozy i leczenia Pana.... Spowoduje znaczny progres w rozwoju choroby czy zaburzenia, a może doprowadzić do utraty życia czy zdrowia. Zatem wystąpienie o badani lub leczenie psychiatryczne jest niewątpliwie uzasadnione z punktu widzenia interesu społecznego jak i interesu samego Pana.....

Mając na uwadze powyższe oraz art. 572 kpc zasadny i uzasadniony jest przedmiotowy wniosek w nim wyrażona jest de lege lata jedną z zasad postępowania cywilnego. Zawarte w art. 7 k.p.c. in fine wyłączenie dotyczy jedynie spraw z zakresu prawa rodzinnego, rozpoznawanych w trybie procesowym, o czym świadczy słowo "powództwo". Prokurator może więc - co do zasady - wszcząć każde postępowanie nieprocesowe. A takim jest przedmiotowe postępowanie w sprawie leczenia psychiatrycznego.

Dalej SN podkreśla, że przepisy szczególne, wynikające z z innych ustaw, m.in. z ustawy o wychowaniu w trzeźwości, prawo upadłościowe, ochrony zdrowia psychicznego ustawy nie wyłączają stosowania art. 7 kpc. Konsekwencją normy prawa nieprocesowego jest stosowanie w omawianym postępowaniu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego wprost. Dotyczy to zarówno przepisów księgi II części I Kodeksu, jak i przepisów ogólnych

Podpis

Do OPS wpłynął wniosek o umieszczenie Pan X w dps.

Pracownik socjalny, podczas przeprowadzania wywiadu, zauważa, że strona ubiegająca się o DPS nie jest zdolna do decydowania o sobie i nie jest w stanie w pełni świadomie wyrazić swoją wolę dotyczącą umieszczenia.

Jakie problemy wynikają z tego stanu faktycznego?

W jaki sposób pomóc rodzinie ?

Analiza art. 54 ust 4 [u.p.s.](#) c.d.

Art. 183. [Kurator osoby niepełnosprawnej]

§ 1. Dla osoby niepełnosprawnej ustanawia się kuratora, jeżeli osoba ta potrzebuje pomocy do prowadzenia wszelkich spraw albo spraw określonego rodzaju lub do załatwienia poszczególnej sprawy. Zakres obowiązków i uprawnień kuratora określa sąd opiekuńczy.

§ 2. Kuratele uchyla się na żądanie osoby niepełnosprawnej, dla której była ustanowiona.

Analiza art. 54 ust 4 **u.p.s.** c.d.

Art. 600. k.p.c. [Kurator osoby niepełnosprawnej]

§ 1. Kuratora dla osoby niepełnosprawnej sąd opiekuńczy ustanawia na wniosek tej osoby, a za zgodą osoby niepełnosprawnej - także na wniosek organizacji pozarządowej, wymienionej w art. 546 § 3.

§ 2. W przypadku gdy stan osoby niepełnosprawnej wyłącza możliwość złożenia wniosku lub wyrażenia zgody, o których mowa w § 1, sąd może ustanowić kuratora z urzędu. Sąd może ustanowić kuratora z urzędu także w przypadku, o którym mowa w art. 558 § 2.

Z orzecznictwa:

„**Stan osłabienia umysłowego - w szczególności spowodowany wiekiem - który nie kwalifikuje się jako choroba psychiczna, niedorozwój umysłowy lub inny rodzaj zaburzeń psychicznych określających podstawy ubezwłasnowolnienia (art. 13 i 16 k.c.), stanowi ułomność w rozumieniu art. 183 k.r.o.** W takim przypadku właściwym środkiem ochrony interesów procesowych osoby niepełnosprawnej może być podjęcie przez sąd orzekający kroków zmierzających do ustanowienia dla tej osoby kuratora, o którym mowa w art. 183 k.r.o. Choć według art. 600 § 1 k.p.c., kuratora dla osoby niepełnosprawnej ustanawia sąd opiekuńczy na wniosek tej osoby, a za jej zgodą - także na wniosek organizacji pozarządowej, wymienionej w art. 546 § 3 k.p.c., nie oznacza to, że **sąd niebędący sądem opiekuńczym pozbawiony jest możliwości podjęcia czynności zmierzających do ustanowienia kuratora dla osoby niepełnosprawnej.** Zgodnie z art. 600 § 2 k.p.c., w przypadku gdy stan osoby niepełnosprawnej wyłącza możliwość złożenia wniosku lub wyrażenia zgody, o których mowa w § 1, **sąd opiekuńczy może ustanowić kuratora z urzędu;** możliwość taka istnieje także w przypadku, o którym mowa w art. 558 § 2 k.p.c.”. (oddalenie wn.o ubezwłasnowolnienie- zawiad. do SRiN)

(Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2016 r., sygn. akt III CZ 54/16, LEX nr 2186578)

Analiza art. 54 ust 4 u.p.s. c.d. w orzecznictwie:

„Nawet w przypadku, gdyby na skutek działań podjętych na podstawie przepisu art. 54 ust. 4 sąd opiekuńczy na podstawie art. 39 ustawy z 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego orzekł o umieszczeniu osoby w domu pomocy społecznej, to i tak konieczne jest wydanie kolejnej decyzji o jej skierowaniu i umieszczeniu w domu pomocy społecznej”.

(Wyrok WSA w Kielcach z dnia 13 czerwca 2018 r., sygn. akt II SA/Ke 300/18, LEX nr 2509987)

Art. 38. u.o.z.p. [Warunki przyjęcia do domu pomocy społecznej]

1. Osoba, która wskutek choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego nie jest zdolna do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i nie ma możliwości korzystania z opieki innych osób oraz potrzebuje stałej opieki i pielęgnacji, lecz nie wymaga leczenia szpitalnego, może być **za jej zgodą lub zgodą jej przedstawiciela ustawowego przyjęta do domu pomocy społecznej.**

2. Przyjęcie do domu pomocy społecznej **osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej całkowicie następuje za pisemną zgodą jej przedstawiciela ustawowego.** Przedstawiciel ustawowy wyraża zgodę po uzyskaniu zezwolenia sądu opiekuńczego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej całkowicie.

4. Jeżeli przyjęcie do domu pomocy społecznej dotyczy osoby małoletniej powyżej 16 roku życia lub osoby pełnoletniej całkowicie ubezwłasnowolnionej, zdolnej do wyrażenia zgody, jest wymagane również uzyskanie zgody tej osoby na przyjęcie.

Wywiad z osobą ubezwłasnowolnioną

Było

Jest
Zmiany = brak zmian

1

1) § 5. W przypadku konieczności przeprowadzenia wywiadu z osobą ubezwłasnowolnioną wywiad przeprowadza się z jej opiekunem prawnym albo kuratorem, w obecności osoby ubezwłasnowolnionej i w miejscu jej przebywania.

1) § 7. 1. W przypadku konieczności przeprowadzenia wywiadu z osobą ubezwłasnowolnioną wywiad przeprowadza się z jej opiekunem prawnym albo kuratorem, w obecności osoby ubezwłasnowolnionej i w miejscu jej przebywania

A co w czasie trwania postępowania o ubezwłasnowolnienie ????

§ 6 r.w.ś. w przypadku gdy ze względu na stan zdrowia osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia

- nie można uzyskać podczas wywiadu wymaganych informacji lub dokumentów, o których mowa w art. 107 ust. 5b ustawy, i
- nie ma możliwości uzyskania podpisu tej osoby,

pracownik socjalny odnotowuje ten fakt w
kwestionariuszu wywiadu.

Wywiad z osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji, nad którą sprawowana jest opieka, ale nie ubezwłasnowolnioną

Było

Zmiany aktualne

**BRAK
REGULACJI**

- 1) § 7. 2. W przypadku konieczności przeprowadzenia wywiadu z osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji, nad którą sprawowana jest opieka, wywiad przeprowadza się
- 2) w obecności opiekuna tej osoby i
- 3) w miejscu jej przebywania

Decyzje w sprawie umieszczenia w DPS

1

- O skierowaniu do dps

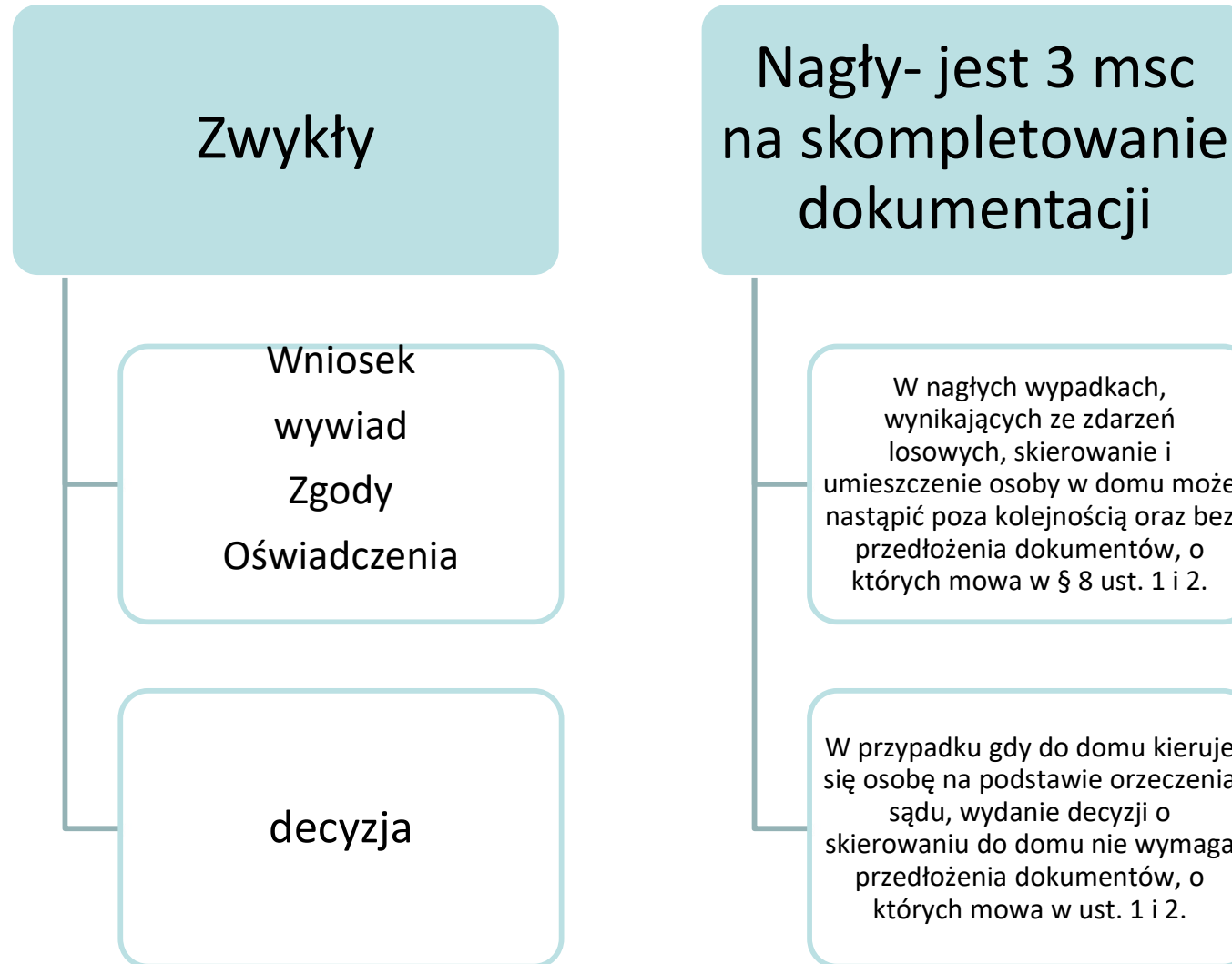
1-kilku

- O odpłatności przez mieszkańca
- O odpłatności przez każdego z członków rodziny

1

- O umieszczeniu

Tryb przyjęcia do dps

§ 8. 1. Do domu kieruje się na podstawie:

1) pisemnego wniosku osoby ubiegającej się o skierowanie do domu, zwanej dalej "osobą ubiegającą się", złożonego do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na jej miejsce zamieszkania lub pobytu w dniu jej kierowania; za zgodą osoby ubiegającej się lub jej przedstawiciela ustawowego wniosek może zgłosić inna osoba fizyczna lub prawna, a także powiatowe centrum pomocy rodzinie lub ośrodek pomocy społecznej;

2) rodzinnego wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu osoby ubiegającej się w dniu jej kierowania, zawierającego w szczególności pisemne stwierdzenie braku możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania przez rodzinę i gminę.

Do wniosku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, dołącza się:

1) **decyzję** o przyznaniu osobie ubiegającej się zasiłku stałego oraz pisemną zgodę osoby ubiegającej się lub jej przedstawiciela ustawowego na ponoszenie opłaty za pobyt w domu;

2) **decyzję organu emerytalno-rentowego** ustalającego wysokość emerytury lub renty oraz pisemną zgodę na ponoszenie opłaty i na jej potrącanie przez właściwy organ emerytalno-rentowy ze świadczenia emerytalnego lub rentowego, zgodnie z odrębnymi przepisami;

3) **oświadczenia o wysokości dochodu** osoby ubiegającej się, **małżonka, zstępnych przed wstępnymi** zobowiązanych do ponoszenia opłaty, oświadczenie o wysokości dochodu **osoby małoletniej**, w przypadku gdy opłatę będzie ponosić przedstawiciel, ustawowy;

4) **zaświadczenie**, o którym mowa w [art. 22](#) ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2018 r. poz. 276);

5) **pisemną zgodę osoby** ubiegającej się lub przedstawiciela ustawowego na potrącanie z zasiłku stałego opłaty za pobyt w domu - w przypadku wyrażenia takiej zgody;

6) **pisemną zgodę ośrodka pomocy** społecznej na potrącanie z zasiłku stałego osoby ubiegającej się opłaty za pobyt w domu - w przypadku skierowania do domu ponadgminnego;

7) postanowienie sądu opiekuńczego w przedmiocie udzielenia zezwolenia na skierowanie do domu pomocy społecznej - w przypadku osób ubezwłasnowolnionych całkowicie oraz małoletnich.

Tryb przyjęcia do dps dzieci

małoletniego

Wniosek
wywiad
Zgody
Oświadczenia

decyzja

nieletniego

Postanowienie Sądu
Rodzinnego w trybie
ustawy o postępowaniu w
sprawach nieletnich i
zapobieganiu demoralizacji

W stosunku do
nieletnich głęboko
upośledzonych,
zagrożonych
demoralizacją

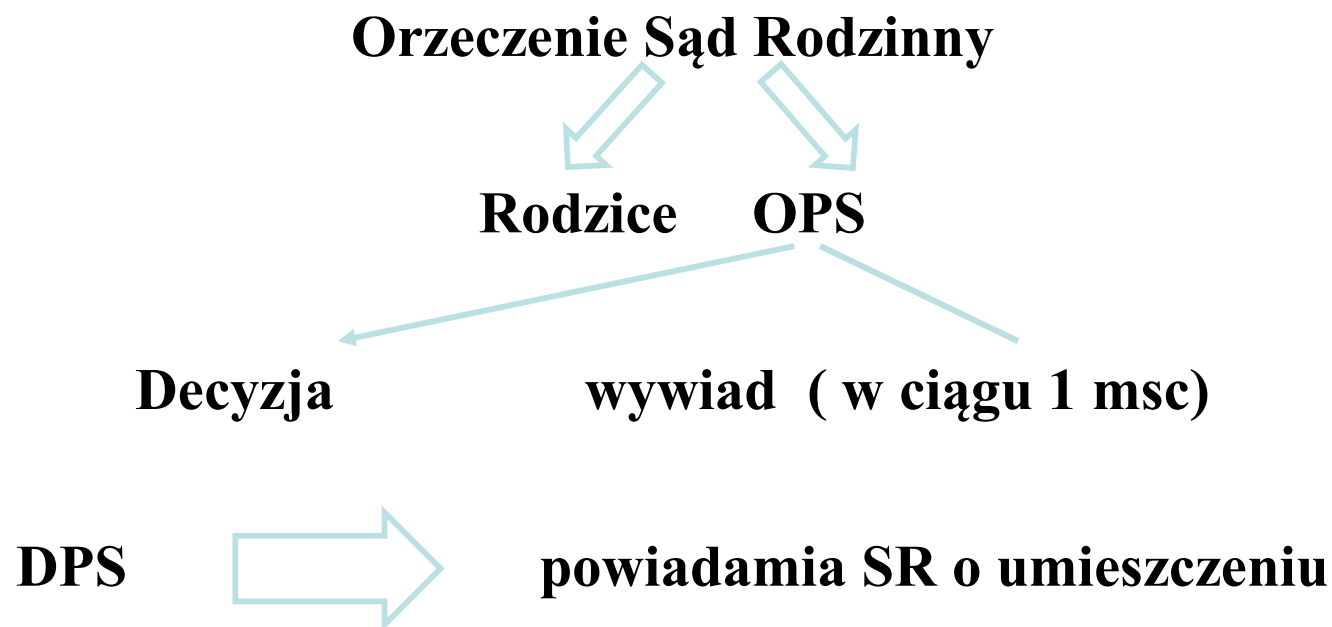
Art. 12. [Umieszczenie nieletniego w zakładzie leczniczym lub w młodzieżowym ośrodku wychowawczym]

W razie stwierdzenia u nieletniego

upośledzenia umysłowego, choroby psychicznej lub innego zakłócenia czynności psychicznych bądź nałogowego używania alkoholu albo innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, sąd rodzinny może orzec umieszczenie nieletniego w szpitalu psychiatrycznym lub innym odpowiednim zakładzie leczniczym.

Jeżeli zachodzi potrzeba zapewnienia nieletniemu jedynie opieki wychowawczej, sąd może orzec umieszczenie go w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, a w przypadku gdy nieletni jest upośledzony umysłowo w stopniu głębokim i wymaga jedynie opieki - w domu pomocy społecznej.

Szczegółowy sposób i tryb kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w domach pomocy społecznej.

Nieletni przebywa do dnia orzeczonego w postanowieniu lub do 18 rż

Do dyskusji:

- 1) Czy osoba częściowo ubezwłasnowolniona może sama podejmować decyzje czy chce być umieszczona w DPS?
- 2) Kto jest stroną w postępowaniu o skierowanie do DPS osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie / częściowo/ dziecka ?
- 3) Kto jest stroną w postępowaniu o ustalenie odpłatności za pobyt w DPS osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie / częściowo?
- 4) Czy osoba całkowicie ubezwłasnowolniona ma prawo aby coś zrobić , jeśli nie chce być już w DPS?

Postanowienie o umieszczeniu w domu pomocy społecznej- zgoda na umieszczenie

- > postanowienia sądu opiekuńczego są skuteczne i wykonalne z chwilą ich ogłoszenia ([art. 578 § 1 k.p.c.](#))
- > sąd opiekuńczy orzeka po przeprowadzeniu rozprawy, która powinna się odbyć nie później niż 14 dni od dnia wpływu wniosku ([art. 46 ust. 1 u.o.z.p.](#)).
- > Uczestnikami takiego postępowania z mocy samego prawa jest, oprócz wnioskodawcy, także osoba, której dotyczy wniosek o przyjęcie, oraz jej przedstawiciel ustawowy.
- > Sąd zobowiązany jest wysłuchać przedstawiciela ustawowego osoby, której wniosek dotyczy, i w miarę możliwości także osobę bliską wobec niej ([art. 576 § 1 k.p.c.](#)).
- > Zważywszy na treść [art. 48](#) u.o.z.p. sąd ustanawia dla osoby objętej wnioskiem pełnomocnika z urzędu
- > Na postanowienie przysługuje zażalenie
- > Postanowienie można zmienić, jeśli zmienią się przesłanki

Wyrok WSA w Białymstoku z dnia 26 marca 2015 r., sygn. akt II SA/Bk 40/15
Brak zgody osoby kierowanej na umieszczenie w domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych a charakter orzeczenia sądu opiekuńczego w tej sprawie.

1. W trybie kierowania do domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych bez zgody osoby kierowanej (na podstawie art. 39 ustawy 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego) - to sąd opiekuńczy bada czy nie jest ona zdolna do wyrażenia zgody na skierowanie. **Jego orzeczenie faktycznie zastępuje brak zgody osoby kierowanej.**

2. **Prawomocne orzeczenie sądu opiekuńczego ma charakter prejudycjalny (warunkujący) dla postępowania administracyjnego. Nie jest ono jednak jednoznaczne z umieszczeniem osoby w placówce, bowiem to na organie administracyjnym spoczywa obowiązek jego wykonania poprzez wydanie decyzji o skierowaniu osoby do właściwego (odpowiedniego typu) domu.**

Odpłatność za pobyt osoby w DPS

Art. 60. Opłata za pobyt w domu pomocy społecznej

- Pobyt jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca,

Art. 61. Osoby wnoszące opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej

- mieszkaniec domu, a w przypadku małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka
- małżonek, zstępni przed wstępnymi
- gmina, z której osoba została skierowana do domu
- Inne osoby dobrowolnie

**-Ustawa o pomocy społecznej- zasady ustalania
odpłatności za pobyt mieszkańca w DPS z
uwzględnieniem **zm. art. 59 od 4. 10. 2019r.****

Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę mieszkańca domu za jego pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej.

Tylko mieszkaniec jest adresatem decyzji, nie ma wiedzy nt zobowiązania innych osób do odpłatności np. o ich majątku

Ustawa o pomocy społecznej-zasady ustalania odpłatności za pobyt mieszkańca w DPS od osób i podmiotów zobowiązanych w art. 61

- 1)umowa na podstawie art. 103 ust 2 u.p.s.
- 2)decyzja poprzedzona przeprowadzeniem rodzinnego wywiadu środowiskowego
- 3)decyzja poprzedzona odmową przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego lub zawarcia umowy,

- 1) Czy wywiad alimentacyjny z członkami rodziny należy przeprowadzić przed wydaniem decyzji kierującej do DPS-u. Czy dopiero przed wydaniem decyzji ustalającej odpłatność? Czy może, ze względu na np. długie oczekiwanie na umieszczenie i przy decyzji o umieszczeniu i przy decyzji o odpłatności?
- 2) Pani Anna jest po wylewie i nie może pisać , w jaki sposób uzyskać od niej zgodę na umieszczenie w dps?

KPA - Art. 34. [Obowiązek zapewnienia reprezentacji strony]

§ 1. Organ administracji publicznej wystąpi do sądu z wnioskiem o wyznaczenie przedstawiciela dla osoby nieobecnej lub niezdolnej do czynności prawnych, o ile przedstawiciel nie został już wyznaczony.

§ 2. W przypadku konieczności podjęcia czynności niecierpiącej zwłoki organ administracji publicznej wyznacza dla osoby nieobecnej przedstawiciela uprawnionego do działania w postępowaniu do czasu wyznaczenia dla niej przedstawiciela przez sąd.

KRIO Art. 184. [Kurator osoby nieobecnej]

§ 1. Dla ochrony praw osoby, która z powodu nieobecności nie może prowadzić swoich spraw, a nie ma pełnomocnika, ustanawia się kuratora. To samo dotyczy wypadku, gdy pełnomocnik nieobecnego nie może wykonywać swoich czynności albo gdy je wykonywa nienależycie.

§ 2. Kurator powinien przede wszystkim postarać się o ustalenie miejsca pobytu osoby nieobecnej i zawiadomić ją o stanie jej spraw.

**Ustawa o pomocy społecznej-zasady ustalania odpłatności za pobyt mieszkańca w
DPS od osób i podmiotów zobowiązanych
art. 103 ust 2 i 3.**

2. Kierownik ośrodka pomocy społecznej albo dyrektor centrum usług społecznych, o którym mowa w [ustawie](#) z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, ustala w drodze umowy z małżonkiem, zstępnymi przed wstępnymi mieszkańca domu wysokość wnoszonej przez nich opłaty za pobyt tego mieszkańca w domu pomocy społecznej, **biorąc pod uwagę wysokość dochodów i możliwości.**

3. Zmiana wysokości opłaty ustalonej w drodze umowy, o której mowa w ust. 2, lub w drodze decyzji, o której mowa w art. 61 ust. 2d i 2e, z mocy prawa lub z powodów, o których mowa w art. 64, art. 64a albo art. 64b, **nie może powodować zwiększenia kwoty opłaty ustalonej od innych osób, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 2 i ust. 2a.**

Ustawa o pomocy społecznej-zasady ustalania odpłatności za pobyt mieszkańca w DPS **zm. art. 59 od 4. 10. 2019r. w orzecznictwie:**

„Wydanie decyzji na podstawie art. 59 ust. 1 u.p.s. może mieć skutek wsteczny, gdyż konkretyzuje obowiązek wynikający z mocy prawa, którego powstanie nie jest uzależnione od wydania decyzji, ale wynika z treści przepisów prawa materialnego, obligujących do wnoszenia opłat w razie ziszczenia się przesłanek z art. 61 ust. 2 pkt 2 tej ustawy”.

(Wyrok WSA w Łodzi z dnia 12 lutego 2020 r., sygn. akt II SA/Łd 711/19, LEX nr 2817482)

**Ustawa o pomocy społecznej- zasady ustalania odpłatności za
pobyt mieszkańca w DPS od osób i podmiotów zobowiązanych
art. 61 ust. 2d**

2d. W przypadku odmowy przez osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 2. (małżonek, zstępni , wstępni) zawarcia umowy, o której mowa w art. 103 ust. 2, wysokość ich opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej **ustala w drodze decyzji** organ gminy właściwej zgodnie z art. 59 ust. 1, z uwzględnieniem ograniczeń, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i art. 103 ust. 2.

Ustawa o pomocy społecznej- zasady ustalania odpłatności za pobyt mieszkańca w DPS od osób i podmiotów zobowiązanych **art. 61 ust. 2e.**

2e. W przypadku odmowy przez osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zawarcia umowy, o której mowa w art. 103 ust. 2, oraz niewyrażenia zgody na przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, wysokość ich opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej ustala, w drodze decyzji, organ gminy właściwej zgodnie z art. 59 ust. 1, w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatą wnoszoną przez mieszkańca domu i opłatami wnoszonymi przez inne osoby obowiązane, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

2f. -Wysokość opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej, o której mowa w ust. 2e, ustala się proporcjonalnie do liczby osób obowiązanych do jej wnoszenia

**Ustawa o pomocy społecznej- art. 61 ust. 2e.
– ponoszenie opłaty proporcjonalnie**

Z uzasadnienia do ustawy:

W przypadku, gdy więcej niż jedna osoba zobowiązana do ponoszenia odpłatności odmawia podpisania umowy oraz przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego, **pozostała opłata**

(stanowiąca różnicę między średniomiesięcznym kosztem a opłatami wnoszonymi przez mieszkańca oraz innymi osobami, których odpłatność została ustalona w drodze umowy lub decyzji podjętej w wyniku ustalenia odpłatności po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego)

obciąża te osoby proporcjonalnie (w częściach równych).

Do dyskusji:

- 1) Jak traktować sytuację, gdy osoba wyraża zgodę na przeprowadzenie wywiadu, ale nie ujawnia wszystkich faktów dotyczących osoby?
- 2) Czy w składzie rodziny uwzględniamy osoby, które przebywają w instytucjonalnych placówkach opieki , za które osoba/ rodzina ponosi odpłatność?
- 3) Co w sytuacji, gdy zstępni zadeklarują niższą wysokość niż wynika to z ich sytuacji majątkowej?
- 4) Co w sytuacji, gdy w stosunku do osoby zobowiązanej wydaliśmy decyzję ustalającą odpłatność, a obecnie osoba zgłasza się do nas z propozycją zawarcia umowy?

Do dyskusji:

Czy jedno postępowanie czy kilka w stosunku do zstępnych i wstępnych?

Ustawa o pomocy społecznej w odniesieniu do odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej nie nakazuje ustalenia obowiązku wszystkich osób zobowiązanych w jednym postępowaniu i w jednej decyzji, nie formułuje bowiem, tzw. współuczestnictwa materialnego (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z 24 czerwca 2016 r., sygn. akt [IV SA/GI 937/15](#), dostępny CBOSA).

Z orzecznictwa:

„W sytuacji, gdy występują w sprawie zstępni, którzy potencjalnie mogą być obciążeni kosztami opłat, to **organ winien prowadzić postępowanie jednocześnie w stosunku do wszystkich osób należących do tego samego kręgu osób zobowiązanych do ponoszenia opłaty na pobyt.** Osoby te powinny być zawiadamiane o wszczęciu postępowania i powinny być stronami tego postępowania, a także ich wszystkich powinna dotyczyć decyzja w sprawie ustalenia obowiązku odpłatności za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej”.

(Wyrok WSA w Łodzi z dnia 12 lutego 2020 r., sygn. akt II SA/Łd 711/19, LEX nr 2817482)

Czy można łączyć umowę z decyzją w sprawie ustalenia odpłatności za pobyt w dps?

Uchwała NSA I OPS 7/17 z dnia 11 czerwca 2018 r. TAK

I OSK 1604/20, Decyzja o ustaleniu wysokości należnej opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej - Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego

LEX nr 3081757 - wyrok z dnia 2 października 2020 r.

TEZA | **aktualna** W każdym przypadku, gdy ustalona w drodze umowy (umów) opłata nie będzie pokrywać rzeczywistego kosztu pobytu mieszkańca w domu pomocy społecznej, organ ma obowiązek wydać decyzję o ustaleniu wysokości należnej opłaty od osoby wymienionej w art. 61 ust. 1 pkt 2 u.p.s., uwzględniając maksymalną dopuszczalność kwotowego obciążenia opłatą przy stosowaniu kryterium ustawowego wynikającego z art. 61 ust. 2 ustawy.

Dwa poglądy w orzecznictwie i praktyce ustalania kolejności wnoszenia opłat za pobyt w dps zgodnie z art 61 ust 1

Wg krio

- Ścisła kolejność aktualizowania się obowiązku

Wg innych reguł

- Proste, literalne brzmienie przepisu art. 61 ust 1

Kolejność wnoszenia opłat za pobyt w dps zgodnie z art 61 ust 1

Małżonek

Zstępni - wszyscy

Wstępni – wszyscy

pogląd

Małżonek

Zstępni

Blizsi zstępni

Dalsi zstępni

Wstępni

Blizsi wstępni

Dalsi wstępni

**Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 22 czerwca
2020 r. II SA/GI 1527/19**

**Obowiązek ponoszenia opłat za pobyt w domu opieki społecznej przez kilkoro
zstępnych.**

**Ustawa nie różnicuje tu wstępnych na bliższych i dalszych (I stopnia, II stopnia,
itd.).**

**Jest to ten sam krąg, a zatem osoby te winny mieć ustaloną odpłatność w tym
samym postępowaniu.**

Kwestie do przeanalizowania dotyczące odpłatności

- 1) od kiedy powstaje obowiązek odpłatności?**
 - a) od dnia uprawomocnienia się decyzji**
 - b) od dnia wskazanego w decyzji?**
 - od dnia wszczęcia postępowania**
 - od dnia umieszczenia w dps?**
- 2) w jaki sposób dzielimy opłatę za pobyt w dps?**
 - a) wg nadwyżki nad 300%**
 - b) dzielimy proporcjonalnie między wszystkich zobowiązanych?**
 - c) inaczej?**

Dochód w świetle ustawy o pomocy społecznej

Za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o:

- 1) miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu ;
- 2) składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach;
- 3) kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

Odliczenia alimentów bieżących i zaległych

1) I OSK 1358/14, Odliczenie od dochodu alimentów. - Wyrok NSA z dn 2016 r.

•Na podstawie art. 8 ust. 3 pkt 3 u.p.s. od dochodu odliczeniu podlegają wyłącznie alim przez stronę na rzecz osoby uprawnionej, niezależnie od tego czy świadczone są termi opóźnieniem.

2) II SA/Po 802/20, Odliczenie od dochodu kwoty alimentów zaległych. - Wyrok WSA w Poznaniu - z dnia 30 kwietnia 2021 r.

•Odliczeniu od dochodu podlega kwota alimentów świadczonych na rzecz innych osób, w tym kwota alimentów zaległych

3) Wyrok NSA z dnia 11 sierpnia 2020 r. Alimenty podlegające odliczeniu od kwoty dochodu.

•Dokonując wykładni art. 8 ust. 3 pkt 3 u.p.s wskazuje się, że odliczeniu od dochodu podlega kwota alimentów świadczonych na rzecz innych osób, w tym kwota alimentów zaległych. Zauważa się bowiem, że wskazany przepis sam nie precyzuje, czy alimenty świadczone na rzecz innych osób, to wyłącznie alimenty świadczone na bieżąco.

4) OSK 1905/19, Alimenty podlegające odliczeniu od kwoty dochodu. - Wyrok NSA z dnia 18 maja 2020 r.

•Brak jest podstaw do wyodrębniania i różnicowania na gruncie art. 8 ust. 3 pkt 3 u.p.s. alimentów świadczonych na dzieci, od tych świadczonych na dorosłych, alimentów bieżących, od alimentów zaległych

Odliczenia alimentów wyegzekwowanych dla FA

Uchwała

Naczelnego Sądu Administracyjnego
z dnia 8 listopada 2021 r.

I OPS 2/21

- **TEZA** aktualna

- Alimenty, o których mowa w art. 8 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.) **nie stanowią należności uiszczanych przez dłużnika alimentacyjnego, czy to dobrowolnie czy też podlegających ściągnięciu w drodze egzekucji sądowej, na rzecz funduszu alimentacyjnego.**

Do dochodu ustalonego zgodnie z ust. 3 nie wlicza się:

- 1) jednorazowego pieniężnego świadczenia socjalnego;
- 2) zasiłku celowego;
- 3) pomocy materialnej mającej charakter socjalny albo motywacyjny, przyznawanej na podstawie przepisów o systemie oświaty;
- 4) wartości świadczenia w naturze;
- 5) świadczenia przysługującego osobie bezrobotnej na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych;

W przypadku dochodu ustalonego zgodnie z ust. 3 i 4 na potrzeby ustalenia prawa do świadczenia pieniężnego oraz opłaty wnoszonej przez osoby, o których mowa w art. 61 ust. 2 pkt 2, w dochodzie osoby lub rodziny nie uwzględnia się świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w art. 1 ust 1 ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. poz. 1622 i 2473 oraz z 2020 r. poz. 252).

Dochód utracony

Za taki uznaje się dochód, który istniał w jednym miesiącu, ale nie występuje już w kolejnym.

Ustawodawca nie zastrzega, że chodzi tu wyłącznie o dochody periodyczne, a więc również za utracony można uznać dochód uzyskany jednorazowo, do którego nie znajduje zastosowania art. 8 ust. 11 ani 12 u.p.s.

Jeśli powiększył dochód rodziny w sposób faktyczny ostatni raz w miesiącu poprzedzającym dzień złożenia wniosku

- 1) Czy deputat za węgiel jest dochodem utraconym?
- 2) Czy 13 jest dochodem utraconym?
- 3) Czy dochód z ubiegłego roku jest dochodem utraconym, gdy osoba zaprzestała prowadzić działalność gospodarczą – wyrejestrowała ja?
- 4) A jeśli zawiesiła?
- 5) Czy dodatek do zasiłku rodzinnego na dojazdy dzieci, którego nie ma w czasie wakacji, uznaje się za dochód utracony w miesiącu lipcu ?
- 6) Czy pieniądze z depozytu ZK sa dochodem utraconym?

Podstawa prawna ustalenia odpłatności	Kryt. doch. Art. 8	Syt. Mat Możliwości	można zwiększać przy zwolnieniu innych	proporcjonalni e
Umowa - art. 103 ust 2	TAK	TAK	NIE	NIE/ TAK
Decyzja - art. 61 ust 2 d Brak umowy	TAK	NIE	NIE	NIE / TAK
Decyzja - art. 61 ust 2 e Brak umowy i wywiadu	TAK	NIE	NIE	TAK art. 61 ust 2 f

Art. 103 ust 2

Umowa – brakuje 3000zł

I STOPIEŃ

Z 1

Z2

Z3

100zł

2000zł

900zł

nie płaci

zwolnienie

Art. 61 ust 3

art. 64a

BRAKUJE ?????? ZŁ - dzielimy na Z1 i Z3 ?

II STOPIEŃ?

Art. 103 ust 2

Art. 61

brakuje 3000zł

I STOPIEŃ

Z 1

Z2

Z3

W

W

W

Przekracza dochód

1200zł

700zł

1100zł

decyzja ...zł

decyzja ...zł

decyzja ...zł

Art. 61
brakuje 3000zł

I STOPIEŃ

Z 1

Z2

Z3

W

W

W

Przekracza dochód

200zł

700zł

1100zł

decyzja ...zł

decyzja ...zł

decyzja ...zł

Brak wnuków

Kto płaci resztę 1000zł ?

Art. 61
brakuje 3000zł

I STOPIEŃ

Z 1

Z2

Z3

W

W

W

Przekracza dochód

1200zł

200 zł

5000zł

decyzja.....zł

decyzja.... zł

decyzja ...zł

W jaki sposób ich obciążyć?

Art. 61

brakuje 3000zł

I STOPIEŃ

Z 1

Z2

Z3

W

W

W

Przekracza dochód

1200zł

200 zł

5000zł

18,75%

3,13% (93,90)

78,12% (2343,60)

W jaki sposób ich obciążyć? **Może %?** 100% nadwyżki 6 400zł (1200+200+5000zł)

Udział w nadwyżce $1200 - X \% / 6400 - 100\%$, $X = 18,75\%$

Udział Z 1 koszcie opłaty = $18,75\% \times 3000zł = 562,50zł$

Art. 61
brakuje 3000zł

I STOPIEŃ

Z 1

Z2

Z3

W

W

W

Przekracza dochód

0 zł

700zł

1100zł

decyzja ...zł

decyzja ...zł

decyzja ...zł

Brakuje 1000zł ????

Od wnuków

a) Wszystkich

b) Od Z1 i Z 2 ???

Art. 61
brakuje 3000zł

I STOPIEŃ

Z 1

Z2

Z3

W

W

odmowa W i U

Przekracza dochód

200zł

700zł

.....zł ????

decyzja

decyzja

decyzja ...zł

zwolnienie

Art. 61 ust 2 f

Sytuacja gminy w ponoszeniu opłat za pobyt w DPS

Na gminie ciąży obowiązek obejmujący dwa rodzaje ponoszenia opłat:

- 1) Rodzaj pierwszy - ponoszenie przez gminę kosztów w wysokości różnicy pomiędzy "miesięcznym kosztem odpłatności za pobyt w DPS" a opłatami wnoszonymi przez mieszkańca i osoby zobowiązane do odpłatności. W praktyce opłata ta nazywana jest "uzupełniającą". Jest to opłata, która nie podlega zwrotowi gminie od osób zobowiązanych do wnoszenia opłat za DPS.
- 2) Rodzaj drugi - zastępcze ponoszenie opłat w przypadku niewywiązywania się przez mieszkańca i osoby zobowiązane z nałożonego w formie umowy lub decyzji administracyjnej obowiązku ponoszenia kosztów pobytu w placówce. W praktyce opłata ta nazywana jest "zastępczą" i podlega ona zwrotowi gminie, która poniosła zastępczo opłaty od osób zobowiązanych do ponoszenia opłat za pobyt w DPS. art. 96 i 104 u o ps

Postępowanie w stosunku do osób zobowiązanych do ponoszenia kosztów

- 1/ formalne wszczęcie postępowania administracyjnego /art. 61 kpa/**
- 2/ zagwarantowanie stronie czynnego udziału w postępowaniu / art. 10 kpa /**
- 3/ zebranie materiału dowodowego /art. 75 , 80, 81 kpa, art 107 u ops/**
- 4/umożliwienie zapoznania się z materiałem /art. 81 kpa /**
- 5/ wydanie decyzji**
- 6/ doręczenie decyzji**

Obowiązki organu w związku z wszczętym postępowaniem

1/ doręczenie zawiadomienia o wszczęciu postępowania

2/ pouczenie o przysługujących uprawnieniach / art. 10, 73, 81 kpa oraz art. 61 ust 1 pkt 2, ust 2d,2e,2f, art. 103 u o ps /

3/ pouczenie o wszystkich obowiązkach – art. 41 kpa w toku postępowania strony oraz ich przedstawiciele i pełnomocnicy mają obowiązek zawiadomić organ administracji publicznej o każdej zmianie swojego adresu, w tym adresu elektronicznego. W razie zaniedbania obowiązku określonego w § 1 doręczenie pisma pod dotychczasowym adresem ma skutek prawny.

4/ Strona powinna być również pouczona o możliwości złożenia odpowiedzi na pismo wszczynające postępowanie i wyjaśnień na piśmie

5/ że może działać przez pełnomocnika / art. 32 kpa /, jaka forma pełnomocnictwa / art. 33kpa/ oraz kto może być ustanowiony pełnomocnikiem. / art. 40 ust 4 kpa /.

Obowiązki organu w związku z wszczętym postępowaniem

- 1) Jeżeli strona ustanowiła pełnomocnika, pisma doręcza się pełnomocnikowi. Jeżeli ustanowiono kilku pełnomocników, doręcza się pisma tylko jednemu pełnomocnikowi. Strona może wskazać takiego pełnomocnika / art. 40 ust 1 kpa /.
- 2) Strona, która **nie ma miejsca zamieszkania lub zwykłego pobytu albo siedziby w Rzeczypospolitej** Polskiej, innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej albo państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronie [umowy](#) o Europejskim Obszarze Gospodarczym, **jeżeli nie ustanowiła pełnomocnika do prowadzenia sprawy zamieszkałego w Rzeczypospolitej Polskiej i nie działa za pośrednictwem konsula Rzeczypospolitej Polskiej, jest obowiązana wskazać w Rzeczypospolitej Polskiej pełnomocnika do doręczeń, chyba że doręczenie następuje za pomocą środków komunikacji elektronicznej** / art. 40 ust 3 kpa /.
- 3) W razie niewskazania pełnomocnika do doręczeń przeznaczone dla tej strony pisma **pozostawia się w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia.**

Postępowanie w stosunku do osób nieobecnych zamieszkałych w

kraju

poza granicami RP, UE,...

Osobiście

Art. 32 kpa – pełnomocnik

Może ustanowić

musi ustanowić

Art. 34 kpa - kurator

Art. 32. [Pełnomocnictwo procesowe]

Strona może działać przez pełnomocnika, chyba że charakter czynności wymaga jej osobistego działania.

Art. 33. [Ustanowienie pełnomocnika procesowego]

§ 1. Pełnomocnikiem strony może być osoba fizyczna posiadająca zdolność do czynności prawnych.

§ 2. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie, w formie dokumentu elektronicznego lub zgłoszone do protokołu.

§ 2a. Pełnomocnictwo w formie dokumentu elektronicznego powinno być opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.

§ 3. Pełnomocnik dołącza do akt oryginał lub urzędowo poświadczony odpis pełnomocnictwa.

Art. 34. [Obowiązek zapewnienia reprezentacji strony]

§ 1. Organ administracji publicznej wystąpi do sądu z wnioskiem o wyznaczenie przedstawiciela dla osoby nieobecnej lub niezdolnej do czynności prawnych, o ile przedstawiciel nie został już wyznaczony.

§ 2. W przypadku konieczności podjęcia czynności niecierpiącej zwłoki organ administracji publicznej wyznacza dla osoby nieobecnej przedstawiciela uprawnionego do działania w postępowaniu do czasu wyznaczenia dla niej przedstawiciela przez sąd.

Do dyskusji:

Czy wystawiamy decyzje o odpłatności przez gminę?

Czy piszemy w decyzji ustalającej odpłatność mieszkańca, ile wnoszą jego wstępni, zstępni, gmina?

Co jeśli zobowiązany nie płaci za umieszczonego w DPS?

Czy decyzję o odpłatności wydajemy razem z decyzją o skierowaniu do DPS – u ?

Z orzecnictwa:

„Zarówno skierowanie do domu pomocy społecznej, jak i ustalenie opłaty za pobyt w tym domu osoby skierowanej, następuje w drodze decyzji administracyjnej. Przewidziany w art. 61 ust. 1 u.p.s. obowiązek wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej musi być jednak skonkretyzowany i zindywidualizowany w stosunku do każdej z osób, które miałyby takie opłaty ponosić. Co do zasady konkretyzacja taka powinna nastąpić w drodze decyzji wydanej na podstawie art. 59 ust. 1 u.p.s., poprzez **określenie kwoty opłaty za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej, wskazanie osoby lub osób zobowiązanych do jej ponoszenia z kręgu podmiotów wymienionych w podanych wyżej przepisach, ustalenie przypadających na nich kwot oraz ewentualne zwolnienie, stosownie do art. 64 ustawy, w całości lub w części z ustalonej opłaty”.**

Wyrok WSA w Krakowie z dnia 28 listopada 2019 r., sygn. akt III SA/Kr 1025/19, LEX nr 2754131)

Z orzecznictwa:

„Adresatami decyzji ustalającej opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej mogą być: osoba skierowana do domu pomocy społecznej, a także (a niekiedy wyłącznie) osoba (bądź osoby) z kręgu podmiotów wymienionych w art. 61 ust. 1 pkt 2 i 3, tj. małżonek, zstępni przedwstępni oraz gmina”.

(Wyrok WSA w Bydgoszczy z dnia 18 czerwca 2019 r., sygn. akt II SA/Bd 306/19, LEX nr 2699965)

Z orzecnictwa:

„Wydanie decyzji na podstawie art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, określającej osoby zobowiązane do przenoszenia opłaty i ustalającej wysokość opłaty przypadającej dla poszczególnych osób jest warunkiem, zgodnego z prawem, zastosowania mechanizmu wnoszenia opłat zastępczych przez gminę.

Gmina ma obowiązek ("wnosi") uiszczenia opłat zastępczych, ale jedynie wówczas, gdy osoba, za którą gmina wnosi opłatę, ma prawnie określony obowiązek opłaty o oznaczonej wysokości. Nie można gminy obciążać obowiązkiem opłat zastępczych w sytuacji, gdy opłata osób zobowiązanych nie jest określona decyzją administracyjną. **Niedopuszczalna jest również konstrukcja, iż gmina ponosi koszty pobytu osoby w domu pomocy społecznej, a dopiero później, w decyzji nakazującej zwrot zastępczo poniesionych wydatków ustalany jest obowiązek opłaty osoby, za którą uiszczono opłaty. Aby mówić o opłacie zastępczej musi być uprzednio ustalona opłata podstawowa (pierwotna)”.**

(Wyrok WSA w Białymstoku z dnia 22 grudnia 2011 r., sygn. akt II SA/Bk 636/11, LEX nr 1134744)

Z orzecnictwa:

„Obowiązki zstępnej osoby skierowanej do domu pomocy społecznej uzależnione są zgodnie z art. 61 ust. 2 ustawy z 2004 r. o pomocy społecznej (u.p.s.) wyłącznie od jego sytuacji dochodowej. Innymi słowy, nie ma prawnej możliwości uwzględnienia przy ustalaniu opłaty, którą ma obowiązek ponosić skarżąca za pobyt ojca w domu pomocy społecznej, ani wysokości kredytu który ona spłaca, ani kosztów pomocy matce, czy także kosztów utrzymania. **Okoliczności dotyczące sytuacji rodzinnej, majątkowej czy wzajemnej relacji skarżącej z ojcem nie mogą mieć znaczenia dla ustalenia obowiązku ponoszenia opłaty przez zobowiązaną.** Mogą natomiast stanowić podstawę do wydania przez organ decyzji o zwolnieniu z ponoszenia w całości lub w części ustalonej opłaty na podstawie art. 64 u.p.s.”

(Wyrok WSA w Łodzi z dnia 11 grudnia 2019 r., sygn. akt II SA/Łd 450/19, LEX nr 2755778)

Z orzecznictwa:

„Z treści art. 64 u.p.s. wynika, iż zwolnienie z opłaty za pobyt w DPS może dotyczyć sytuacji, w której osoba zobowiązana wnosi opłatę, czyli zarówno osoba jak i wysokość opłaty została już wcześniej ustalona w odpowiednim akcie stosowania prawa zgodnie z przepisami ustawy. Zwolnienie musi się bowiem odnosić do skonkretyzowanego obowiązku. Dlatego też **rozstrzygnięcie w przedmiocie zwolnienia z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej może zostać wydane dopiero po ostatecznym ustaleniu osoby zobowiązanej i określeniu wysokości opłaty miesięcznej za pobyt**”.

(Wyrok WSA w Kielcach z dnia 30 stycznia 2020 r., sygn. akt II SA/Ke 1145/19, LEX nr 2865053)

Czy można wydać decyzję o odpłatności z mocą wsteczną?

Uchwała 7 sędziów NSA z dnia 11 czerwca 2018 r. w sprawie opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej – sygn. akt I OPS 7/17 po rozpoznaniu wniosku Prokuratora Generalnego:

„Obowiązek wnoszenia, przez osoby wskazane w art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.), opłat za pobyt w domu pomocy społecznej umieszczonej w nim osoby, a w konsekwencji wydanie decyzji o zwrocie kosztów poniesionych zastępczo przez gminę na podstawie art. 104 ust. 3 w związku z art. 61 ust. 3 tej ustawy, wymaga uprzedniego skonkretyzowania i zindywidualizowania tego obowiązku począwszy od dnia jego powstania w stosunku do każdej ze zobowiązanych osób w decyzji administracyjnej o ustaleniu opłaty wydanej na podstawie art. 59 ust. 1 w związku z art. 61 ust. 1 i 2 tej ustawy lub w drodze umowy zawartej na podstawie art. 103 ust. 2 w związku z art. 61 ust. 1 i 2 oraz art. 64 ustawy o pomocy społecznej”.

Odpłatność za pobyt osoby w DPS

Art. 62. Wnoszenie opłat

- Sam zainteresowany
- ZUS
- OPS
- Inne osoby

Art. 63. Pobyt mieszkańca poza domem pomocy społecznej

- Dorosły mieszkaniec
- Dziecko

Z orzecznictwa

„Przepis art. 63 u.p.s. przewidujący **nieponoszenie przez pensjonariusza opłat za pobyt w domu pomocy społecznej za okres 21 dni roku kalendarzowego** w sytuacji, gdy w tym czasie pensjonariusz przebywa u osoby zobowiązanej do współfinansowania opłat za pobyt w placówce, **nie wymaga wydawania decyzji w tej kwestii**. Odliczenie opłat za takie dni nieobecności pensjonariusza w placówce następuje **w drodze czynności materialno-technicznej**. Decyzję organy obowiązane są natomiast wydać w przypadku ubiegania się przez osoby wnoszące opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej o zwolnienie ich, częściowe lub całkowite, z tej opłaty, o ile zachodzą okoliczności wymienione w przepisie art. 64 u.p.s.”.

(Wyrok WSA w Białymstoku z dnia 22 września 2015 r., sygn. akt II SA/Bk 280/15, LEX nr 1940796)

Odpłatność za pobyt osoby w DPS

Art. 64. Zwolnienie z opłat

- Fakultatywne
- Na wniosek zainteresowanego lub zobowiązanego

Art. 64a. Zwolnienie z opłaty za pobyt

- Obligatoryjne
- Na wniosek zobowiązanego

Art. 64. [Zwolnienie fakultatywne z opłat]

Osoby wnoszące opłatę lub obowiązane do wnoszenia opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej można zwolnić z tej opłaty częściowo lub całkowicie, na ich wniosek, po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, w szczególności jeżeli:

- 1) wnoszą opłatę za pobyt innych członków rodziny w domu pomocy społecznej, ośrodku wsparcia lub innej placówce;
- 2) występują uzasadnione okoliczności, zwłaszcza długotrwała choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, śmierć członka rodziny, straty materialne powstałe w wyniku klęski żywiołowej lub innych zdarzeń losowych;

zwolnienie fakultatywnen- c.d.

- 3) małżonkowie, zstępni, wstępni utrzymują się z jednego świadczenia lub wynagrodzenia;
- 4) osoba obowiązana do wnoszenia opłaty jest w ciąży lub samotnie wychowuje dziecko;
- 5) osoba obowiązana do wnoszenia opłaty lub jej rodzic przebywała w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej, na podstawie orzeczenia sądu o ograniczeniu władzy rodzicielskiej osobie kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańcowi domu;
- 6) osoba obowiązana do wnoszenia opłaty przedstawi wyrok sądu oddalający powództwo o alimenty na rzecz osoby kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu.
- 7) osoba obowiązana do wnoszenia opłaty wykaże, w szczególności na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku, rażące naruszenie przez osobę kierowaną do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu obowiązku alimentacyjnego lub innych obowiązków rodzinnych względem osoby obowiązanej do wnoszenia opłaty.

Art. 64a. -[Zwolnienie obligatoryjne z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej]

Osobę obowiązaną do wnoszenia opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej **zwalnia się całkowicie z tej opłaty**, na jej wniosek, pod warunkiem że przedstawi:

a) prawomocne orzeczenie sądu o pozbawieniu rodzica władzy rodzicielskiej nad tą osobą i oświadczy, że władza rodzicielska nie została przywrócona

albo

b) prawomocne orzeczenie sądu o skazaniu za umyślne przestępstwo popełnione z użyciem przemocy na szkodę osoby obowiązanej do wnoszenia opłaty, jej małoletniego rodzeństwa lub jej rodzica.

Zwolnienia te obejmują zstępnych osoby zwolnionej z opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej.

Kwestie do przeanalizowania zwolnienie z opłat

1) na jaki okres?

a) na stałe

b) na czas istnienia przesłanki

2) czy zwolnienie obciąża pozostałych zobowiązanych?

a) tych, w stosunku do których ustalono obowiązek?

b) czy może pozostałych zstępnych, co do których nie było ustalonego obowiązku?

3) czy gmina płaci za zwolnionych?

4) czy jeśli dziecko chce zapisać dom na rzecz gminy, to może się ubiegać o zwolnienie z opłat ?

Z orzecznictwa

„Postępowanie o zwolnienie z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej jest postępowaniem odrębnym od postępowania o ustalenie obowiązku ponoszenia opłaty i jej wysokości. Odrębność ta polega na tym, że najpierw musi istnieć prawomocnie orzeczony obowiązek, a dopiero potem możliwe jest zwolnienie z tego obowiązku”.

(Wyrok WSA w Bydgoszczy z dnia 18 czerwca 2019 r., sygn. akt II SA/Bd 306/19, LEX nr 2699965)

Z orzecznictwa

„Treść art. 64 in principio u.p.s. jednoznacznie wskazuje, że zwolnienie z opłaty za pobyt w DPS może zostać dokonane jedynie na wniosek osoby wnoszącej opłatę za pobyt w DPS. Wskazanie w tym przepisie na "osobę wnoszącą opłatę" w doktrynie, jak i w orzecznictwie wiąże się z tym, że "zwolnienie z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej może dotyczyć sytuacji, w której określona opłata została ustalona w sposób przewidziany przepisami prawa. Zwolnienie takie musi się bowiem odnosić do skonkretyzowanego obowiązku strony. Nie znając zakresu takiego obowiązku, wnioskodawca nie może nawet stwierdzić, czy mu podola, czy też powinien wystąpić z wnioskiem o całkowite lub częściowe zwolnienie z nieustalonej jeszcze opłaty”

(Wyrok NSA z dnia 27 listopada 2019 r., sygn. akt I OSK 1782/19, LEX nr 2778000)

Z orzecznictwa

„Orzekanie w przedmiocie zwolnienia z ponoszenia opłat nastąpić może dopiero w momencie, gdy organ oraz strona postępowania będą wiedzieć czy w ogóle i jak dużym obciążeniem dla strony jest opłata, którą musi uiszczać, jak ma się ona do sytuacji majątkowej osoby zobowiązanej, a nie tylko do uzyskiwanych przez nią dochodów i czy występują okoliczności uzasadniające zwolnienie”.

(Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 21 listopada 2019 r., sygn. akt IV SA/Po 677/19, LEX nr 2761376)

Odpłatność za pobyt osoby w DPS

Art. 64b Zwolnienie z opłat

- Fakultatywne
- Na wniosek zainteresowanego **członka Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej**
- Z urzędu

Art. 64b. [Zwolnienie członka Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej]

1. Członków Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w art. 6² ust. 2 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2018 r. poz. 276 i 752), obowiązanych do wnoszenia opłaty za swój pobyt w domu pomocy społecznej **można zwolnić, na ich wniosek albo z urzędu**, całkowicie albo częściowo z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej.

2. Przy podejmowaniu decyzji o całkowitym albo częściowym zwolnieniu członka Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej albo o odmowie zwolnienia organ bierze pod uwagę możliwości i sytuację finansową gminy.

Ustawa o pomocy społecznej art. 61 ust 3 zastępcze ponoszenie odpłatności przez gminę

W przypadku niewywiązywania się osób, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 2a, z obowiązku opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej, ustalonego w decyzji lub umowie, o której mowa w art. 103 ust. 2, opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

Wydatki gminy podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Przepis art. 104 ust. 3-8 stosuje się odpowiednio.

Do dyskusji:

1. Co jeśli nie płaci zobowiązany,
a płaci gmina?
1. Od kogo gmina może żądać zwrotu?
2. Kto prowadzi egzekucję?
3. Co będzie tytułem wykonawczym?

Od kogo gmina może żądać zwrotu?

1) Art. 96. [Zwrot wydatków na świadczenia z pomocy społecznej]

1. Obowiązek zwrotu wydatków poniesionych na świadczenia z pomocy społecznej spoczywa na:

- 1) osobie i rodzinie korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej;
- 2) spadkobiercy osoby, która korzystała ze świadczeń z pomocy społecznej - z masy spadkowej;
- 3) małżonku, zstępnych przed wstępnymi osoby korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej –
jedynie w przypadku gdy nie dokonano zwrotu wydatków zgodnie z pkt 1 i 2, w wysokości przewidzianej w decyzji dla osoby lub rodziny korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej.

2. Wydatki na usługi, pomoc rzeczową, posiłki, zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie, zasiłki okresowe i zasiłki celowe przyznane pod warunkiem zwrotu podlegają zwrotowi w części lub całości, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby zobowiązanej do zwrotu wydatków przekracza kwotę kryterium dochodowego.

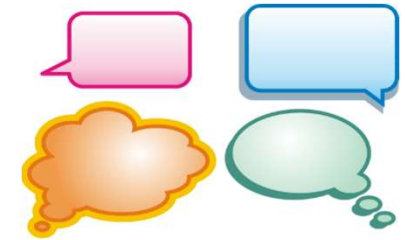
3. W przypadku pokrycia kosztów pogrzebu przez gminę poniesione wydatki podlegają zwrotowi z masy spadkowej, jeżeli po osobie zmarłej nie przysługuje zasiłek pogrzebowy.

4. Rada gminy określa, w drodze uchwały, zasady zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej, o których mowa w ust. 2, będących w zakresie zadań własnych.

Art. 98a. ⁵¹ [Obowiązek zwrotu kwot w przypadku opłat ustalonych na podstawie nieprawdziwych informacji lub w przypadku niepoinformowania o zmianie sytuacji osobistej lub majątkowej]

Osoby lub rodziny ponoszące opłaty za świadczenia, w przypadku gdy opłaty te zostały ustalone na podstawie nieprawdziwych informacji lub gdy nie poinformowano o zmianie sytuacji osobistej lub majątkowej, są obowiązane do zwrotu gminie lub powiatowi, które poniosły opłaty na świadczenia, kwoty stanowiącej różnicę pomiędzy wniesioną opłatą a wysokością odpłatności, jaka byłaby ustalona na podstawie prawdziwych informacji lub w związku ze zmienioną sytuacją osobistą lub majątkową osoby lub rodziny. Art. 104 stosuje się odpowiednio.

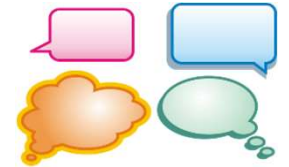
Kazus

Andrzej w umieszczony został w DPS dla dzieci i młodzieży jako małoletni chłopiec. Obecnie ma 27 lat i chce być umieszczony w DPS dla dorosłych. Składa wniosek ...

1. O co?
2. Do kogo- jaki organ jest właściwy ?

Kazus

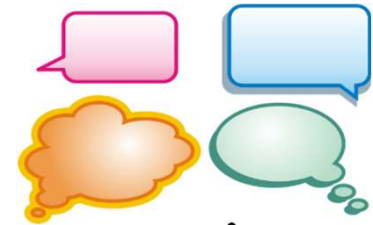
Pan Józef P.-lat 68, mieszka z żoną lat 67 w domu jednorodzinnym na wsi.

Dom oddalony jest od drogi gminnej o 1 km. Najbliżsi sąsiedzi mieszkają w oddaleniu ok 700m. Pan Józef i żona są na emeryturze. Pan Józef miał dwa wylewy. W grudniu 2021r. i drugi w czerwcu 2022r. Obecnie leży w szpitalu na oddziale intensywnej opieki. Jest całkowicie niesamodzielny, leżący, wymaga pomocy przy jedzeniu, piciu i ubieraniu się. Ma problem z mową. Jest logiczny, choć czasem ma tylko pamięć dalekowsteczną. Dzieci Pana Józefa mieszkają poza ich domem rodzinnym. Dwie córki i syn mieszkają w mieście oddalonym o 50 km od rodzinnej wsi. Maja swoje rodziny i pracę. Żona Pana Józefa jest osobą niepełnosprawną o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Ma problem z biodrem, nie może się dobrze poruszać potrzebuje opieki we wszystkich czynnościach życiowych. Pan Józef tuż przed drugim wylewem napisał do OPS podanie o umieszczenie go w domu pomocy społecznej. Obecnie nie może pisać. Córka wystąpiła o ubezwłasnowolnienia Pana.

Czy można wydać decyzję o skierowaniu Pana do DPS –u ?

Czy kierownik powinien zawiesić postępowanie do czasu ubezwłasnowolnienia Pana ?

Kazus

Pani Anna w 2014r. trafiła do szpitala z powodu skrajnego wyczerpania spowodowanego nadużywaniem alkoholu. Nie miała nikogo bliskiego. Została umieszczona w DPS. Przeszła leczenie odwykowe. Ma 56 lat. Jest trzeźwą alkoholiczką od 2015r. Stan zdrowia poprawił się, jest osobą samodzielną. Jest z nią kontakt słowny.

Czy można pozbawić ją miejsca w-DPS?

Z orzecznictwa:

„W sytuacji, gdy pensjonariusz domu opieki społecznej przestał spełniać przesłanki uprawniające go do pobytu, nie może nadal korzystać z tej formy pomocy społecznej, ponieważ DPS jest placówką przeznaczoną do świadczenia pomocy tylko osobom, które spełniają przesłanki określone w art. 54 ust. 1 u.p.s. Inne względy nie mogą zatem stanowić o dalszym pobycie pensjonariusza”.

(Wyrok NSA z dnia 28 listopada 2018 r., sygn. akt I OSK 2686/18, LEX nr 2639174)

DZIĘKUJE ZA UWAGĘ